

Statistik och prognos Q3

2024-10-21

Erik Almqvist

Elnät & marknad

erik.almqvist@svenskvindenergi.org

Anton Johansson

Analys & marknad

anton.johansson@svenskvindenergi.org

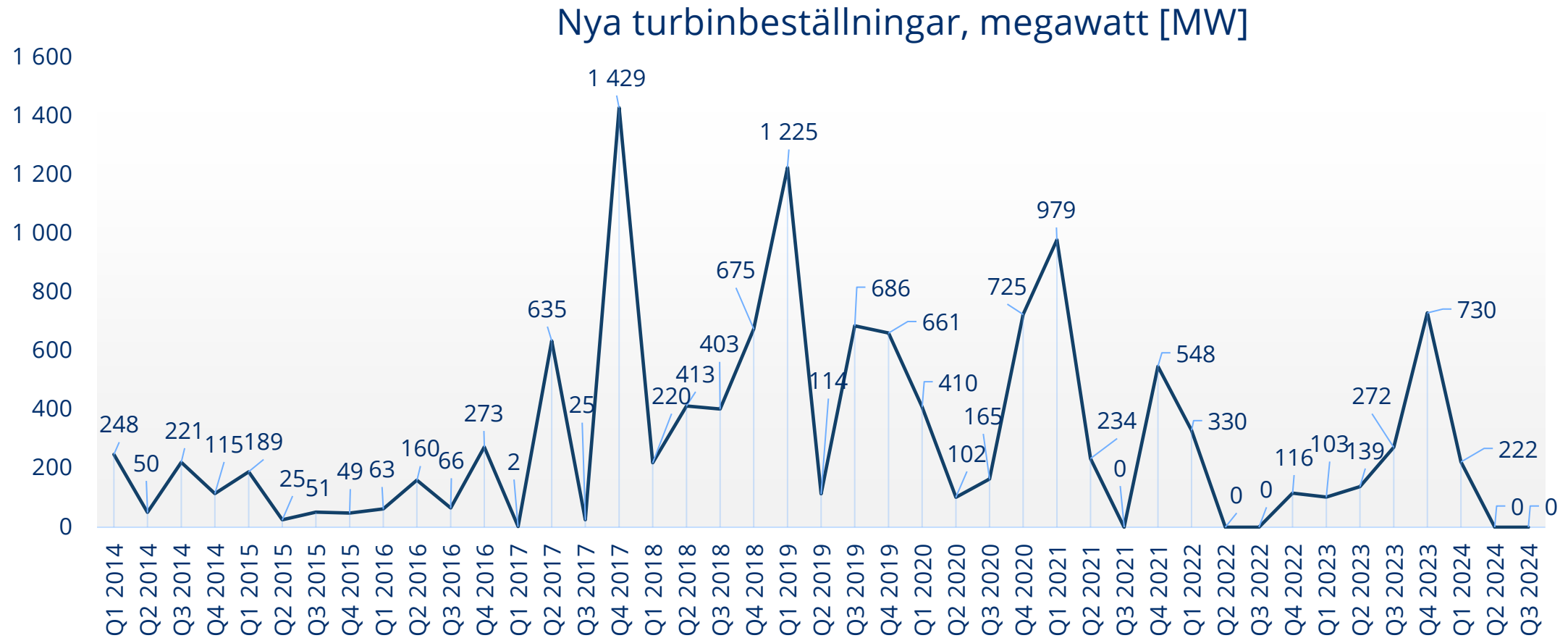
Sammanfattning Q3 2024

- Det lades inga turbinbeställningar under tredje kvartalet, men tidigare fattade investeringsbeslut gör att utbyggnaden fortsätter.
- Det finns drygt 6 400 MW (22 TWh) aviserade och tidigare tillståndsgivna projekt där investeringsbeslut skulle kunna tas – med rätt marknadsförutsättningar.
- Det är svårare och tar länge tid att komma till investeringsbeslut. Det beror på politisk osäkerhet, ökade kostnader, dröjande besked om anslutning och försenade elektrifierings-/omställningsprojekt.
- Trenden kan vändas med:
 - åtgärder som ökar elektrifieringstakten i industri- och transportsektorerna, och
 - tydliga besked från regeringen att vindkraften måste byggas ut kraftigt.

Innehållsförteckning

1. Turbinbeställningar och driftsättning s. 4-5
2. Utbyggnad 2024-2027 s. 6-7
3. Vindkraftens projektportfölj s. 8-13
4. Vindindex Q3 2024 s. 14
5. Marknadsandelar och ägare s. 15-18
6. Fördjupning s. 19-26

Inga nya turbinbeställningar Q3 2024

Driftsättning av vindkraft 2024-2027

Driftsättning av vindkraft, megawatt (MW)

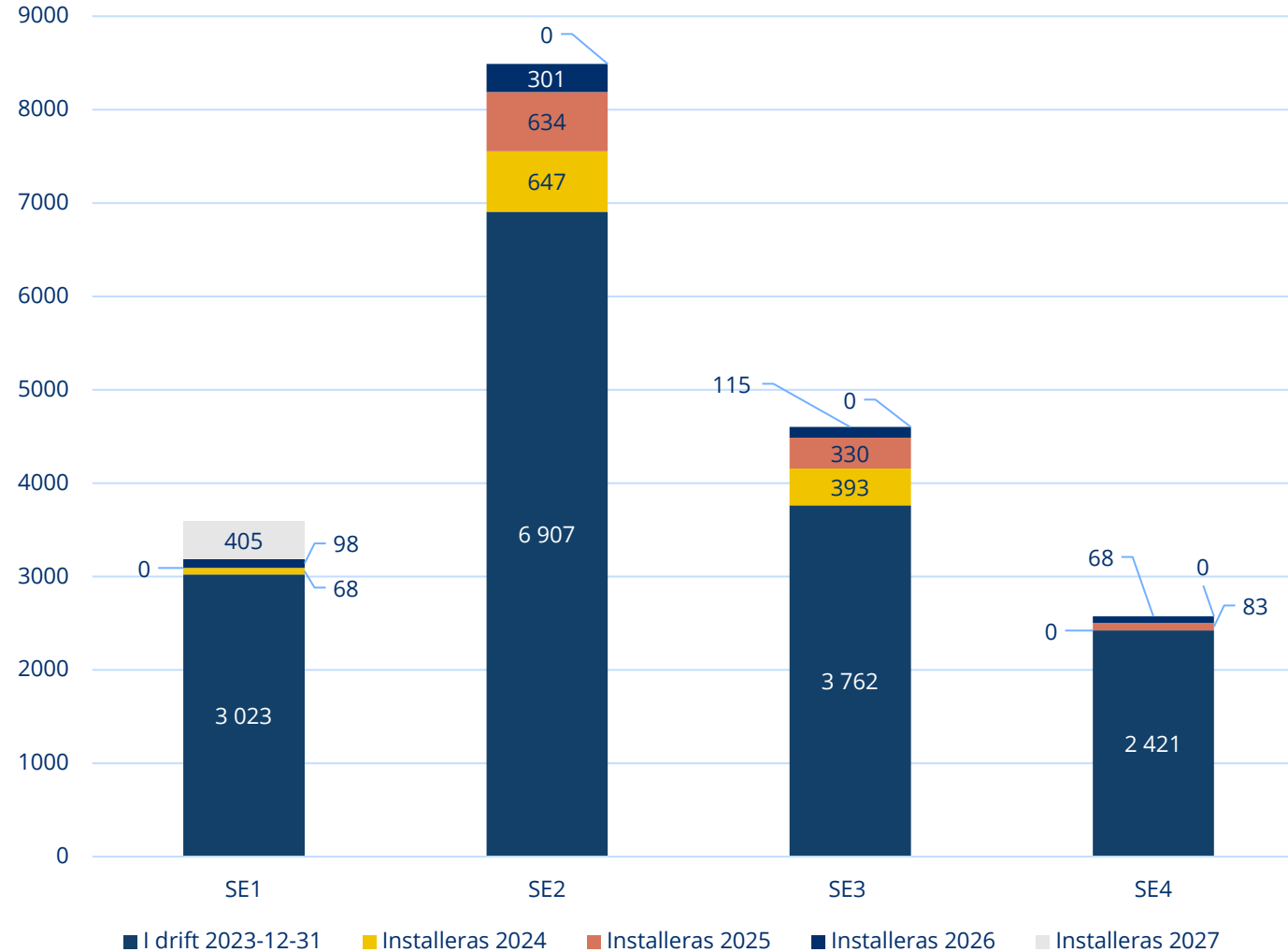
I drift 2023-12-31	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2024 (Tot)	2025	2026	2027	I drift 2027-12-31
16 112	215	321	59	513	1 108	1 047	583	405	19 255

Vindkraftsutbyggnaden fortsätter men i en långsammare takt än tidigare. Utöver det som är i byggnation finns 746 MW i aviserade projekt som skulle kunna vara i drift under 2026-2027.

Vindkraft under byggnation i Sverige

Projekt	Start år	Ägare	Antal	MW	TWh	Elområde	Län	Kommun
Tomasliden	2024	wpd Scandinavia	10	68	0,20	SE1	Västerbotten	Norsjö
Bäckagård	2024	Varberg Energi & Wästbygg	2	4	0,01	SE3	Halland	Varberg
Riberget	2024	Fu-Gen Energy	11	70	0,21	SE2	Gävleborg	Ljusdal
Stor-Skälsjön	2024	MEAG & Hydro Rein	42	260	0,81	SE2	Västernorrland	Timrå
Munkhyttan I	2024	Cloudberry Wind	3	18	0,06	SE3	Örebro	Lindesberg
Älgkullen	2024	SR Energy	15	93	0,27	SE3	Dalarna	Smedjebacken
Trelleborgs Hamn	2025	Trelleborgs Kommun	2	5	0,02	SE4	Skåne	Trelleborg
Kölvallen	2025	Foresight & Arise	42	277	0,92	SE2	Gävleborg	Ljusdal
Fröskog	2025	Vasa Vind	6	36	0,11	SE3	Västra Götaland	Åmål
Fasikan	2025	SCA	15	105	0,35	SE2	Västernorrland	Sollefteå
Knäsjöberget	2025	Renewable Power Capital	14	98	0,28	SE2	Västernorrland	Kramfors
Storhöjden	2025	Renewable Power Capital	22	154	0,42	SE2	Västernorrland	Kramfors
Bruzaholm	2025	Vattenfall Vindkraft	21	139	0,46	SE3	Jönköping	Eksjö
Boarp	2025	Eolus Vind	4	25	0,07	SE3	Västra Götaland	Ulricehamn
Dållebo	2025	Eolus Vind	4	18	0,06	SE3	Västra Götaland	Falköping
Fågelås	2025	Eolus Vind	7	45	0,17	SE3	Västra Götaland	Hjo
Rosenholm	2025	SR Energy	5	23	0,06	SE4	Kronoberg	Uppvidinge
Älmedal	2025	SR Energy	9	56	0,15	SE4	Kronoberg	Uppvidinge
Velinga	2025	Vattenfall Vindkraft	12	67	0,18	SE3	Västra Götaland	Tidaholm
Sörlidsberget	2026	Renewable Power Capital	20	140	0,44	SE2	Västernorrland	Sollefteå/Kramfors
Vitberget	2026	Renewable Power Capital	24	161	0,46	SE2	Västernorrland	Kramfors
Horshaga	2026	SR Energy	11	68	0,19	SE4	Kronoberg	Uppvidinge
Blisterliden	2026	Holmen Energi	14	98	0,36	SE1	Västerbotten	Skellefteå
Ånglarna	2026	EWZ	18	115	0,36	SE3	Dalarna	Falun
Maximus, MB South	2027	EPD & EIPP	97	405	1,35	SE1	Norrbottnen	Piteå
			430	2 548	7,98			

19 255 MW vindkraft år 2027

Projekt med beställda turbiner som byggs till och med år 2027.

Det finns även 746 MW i aviserade projekt.

Totalt: 19 255 MW

Vindkraftens projektportfölj

Under byggnation: Alla tillstånd klara och turbiner beställda.

Aviserade: Projekt med tillstånd och investerare, men där investeringsbeslut inte tagits.

Tillståndsgivna: Projekt med miljötillstånd, där nätkoncession (tillstånd för elnät) återstår.

Tillståndsprövas: Projekt som ansökt om miljötillstånd till länsstyrelsen eller regeringen.

Samråd: Samrådsförfarandet enligt miljöbalken är inlett.

Vindkraftens projektportfölj är sammanvägd bedömning baserad på:

- Uppgifter från Svensk Vindenergis medlemsföretag
- Medieuppgifter
- Vindbrukskollen
- Statistik om landbaserad vindkraft 2014 till 2023 (Westander Klimat & Energi)
- Statusrapport havsbaserad vindkraft 2024 (Westander Klimat & Energi)
- Handläggningstider landbaserad vindkraft 2014 till 2023 (Westander Klimat & Energi)

Vindkraftens projektportfölj Q3 2024

Driftsatt under 2024	Land	Hav	Totalt
Projekt	10	0	10
Vindkraftverk	100	0	100
Effekt (MW)	595	0	595
Normalårsproduktion (TWh)	1,9	0,0	1,9

Under byggnation	Land	Hav	Totalt
Projekt	28	0	28
Vindkraftverk	430	0	430
Effekt (MW)	2 548	0	2 548
Normalårsproduktion (TWh)	8,0	0,0	8,0

Aviserade	Land	Hav	Totalt
Projekt	8	0	8
Vindkraftverk	116	0	116
Effekt (MW)	746	0	746
Normalårsproduktion (TWh)	2,4	0,0	2,4

Tillståndsgivna	Land	Hav	Totalt
Projekt	27	3	30
Vindkraftverk	560	147	707
Effekt (MW)	3 518	2 154	5 672
Normalårsproduktion (TWh)	10,5	9,4	20,0

Tillståndsprövas	Land	Hav	Totalt
Projekt	72	28	100
Vindkraftverk	1 114	3 544	4 658
Effekt (MW)	7 612	56 026	63 638
Normalårsproduktion (TWh)	25,0	250,6	275,5

Samråd	Land	Hav	Totalt
Projekt	48	21	69
Vindkraftverk	1 223	2 167	3 390
Effekt (MW)	8 642	39 538	48 179
Normalårsproduktion (TWh)	29,3	170,0	199,3

Projektportfölj per elområde Q3 2024

Landbaserad vindkraft

SE1	vkv	MW	TWh
Driftsatt 2024	0	0	0
Under byggnation	121	571	1,9
Aviserat	0	0	0
Tillståndsgivet	136	910	2,9
Tillståndsprövas	161	1 094	3,8
Samråd	543	3 815	13,0

SE2	vkv	MW	TWh
Driftsatt 2024	53	317	1,0
Under byggnation	190	1 265	3,9
Aviserat	60	367	1,2
Tillståndsgivet	377	2 330	6,8
Tillståndsprövas	435	2 866	9,5
Samråd	256	1 909	6,5

SE3	vkv	MW	TWh
Driftsatt 2024	47	278	0,9
Under byggnation	92	560	1,7
Aviserat	56	380	1,2
Tillståndsgivet	34	203	0,7
Tillståndsprövas	346	2 495	7,9
Samråd	300	2 061	7,0

SE4	vkv	MW	TWh
Driftsatt 2024	0	0	0
Under byggnation	27	151	0,4
Aviserat	0	0	0
Tillståndsgivet	13	75	0,2
Tillståndsprövas	172	1 158	3,8
Samråd	124	856	2,9

Projektportfölj per elområde Q3 2024

Havsbaserad vindkraft

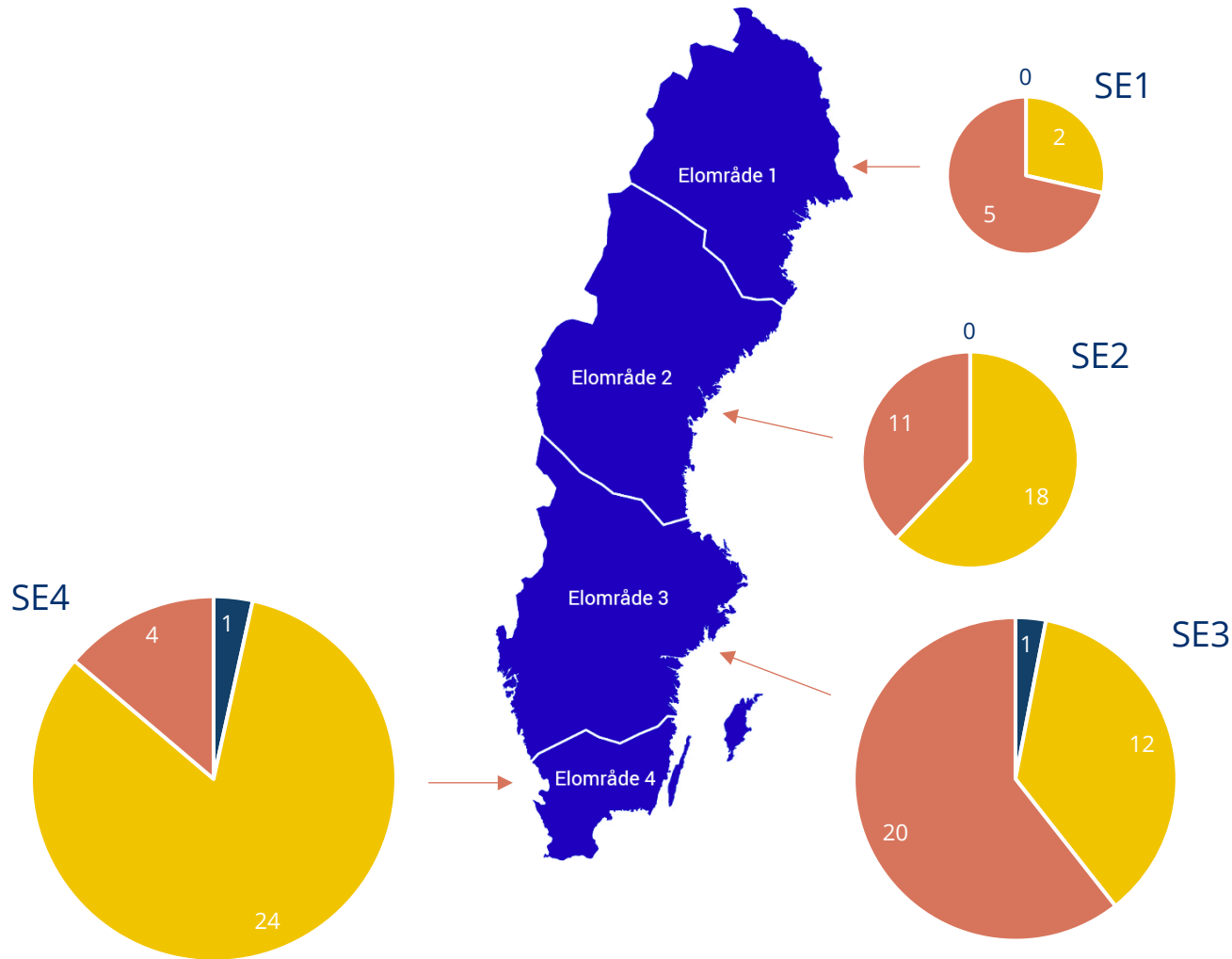
SE1	vkv	MW	TWh
Driftsatt 2024	0	0	0
Under byggnation	0	0	0
Aviserat	0	0	0
Tillståndsgivet	0	0	0
Tillståndsprövas	120	1 800	7,6
Samråd	219	5 060	22,2

SE2	vkv	MW	TWh
Driftsatt 2024	0	0	0
Under byggnation	0	0	0
Aviserat	0	0	0
Tillståndsgivet	0	0	0
Tillståndsprövas	1 112	17 870	81,7
Samråd	566	10 435	44,0

SE3	vkv	MW	TWh
Driftsatt 2024	0	0	0
Under byggnation	0	0	0
Aviserat	0	0	0
Tillståndsgivet	80	1 200	5,3
Tillståndsprövas	754	11 960	54,4
Samråd	1 305	22 687	98,1

SE4	vkv	MW	TWh
Driftsatt 2024	0	0	0
Under byggnation	0	0	0
Aviserat	0	0	0
Tillståndsgivet	67	954	4,2
Tillståndsprövas	1 558	24 396	107,0
Samråd	77	1 355	5,7

98 GW havsvind i olika tillståndsfaser

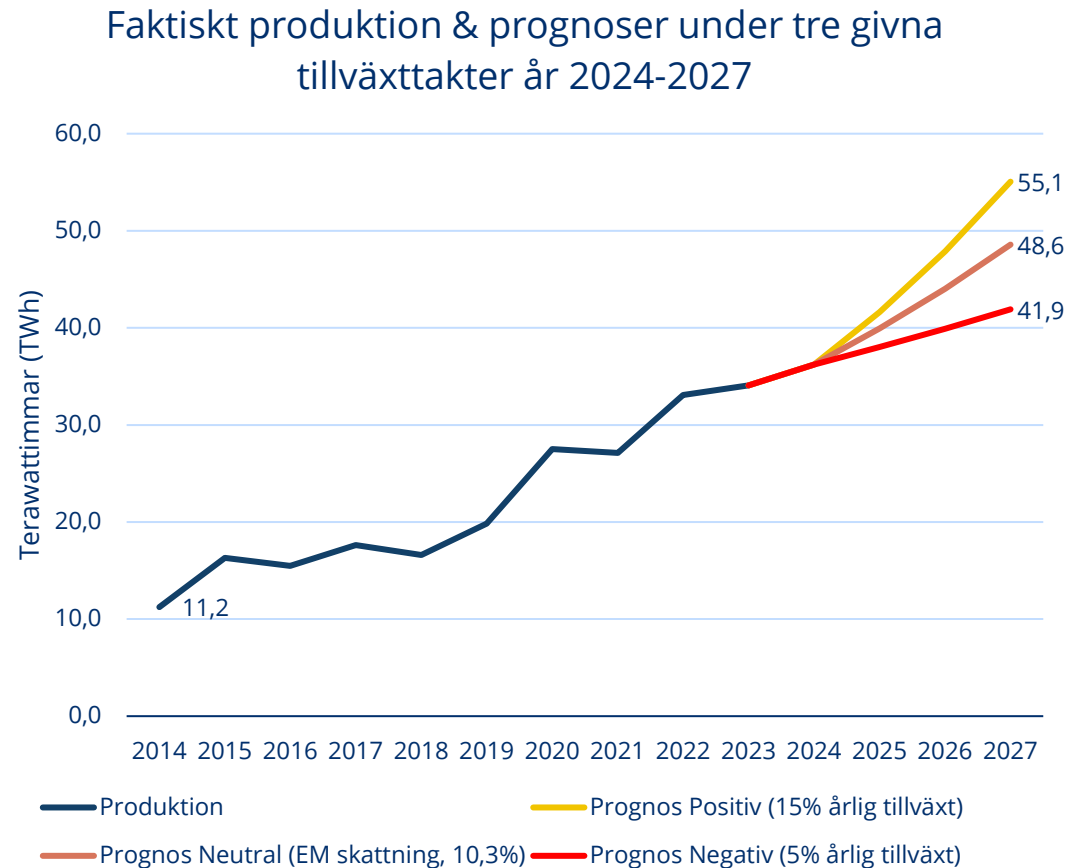

Totalt* 98 Gigawatt (GW) havsbaserad vindkraft under utveckling

- Tillståndsgivet i GW (totalt 2 GW)
- Tillståndsprövas i GW (totalt 56 GW)
- Samråd i GW (totalt 40 GW)

*Därtill finns drygt 39 GW i tidigt skede

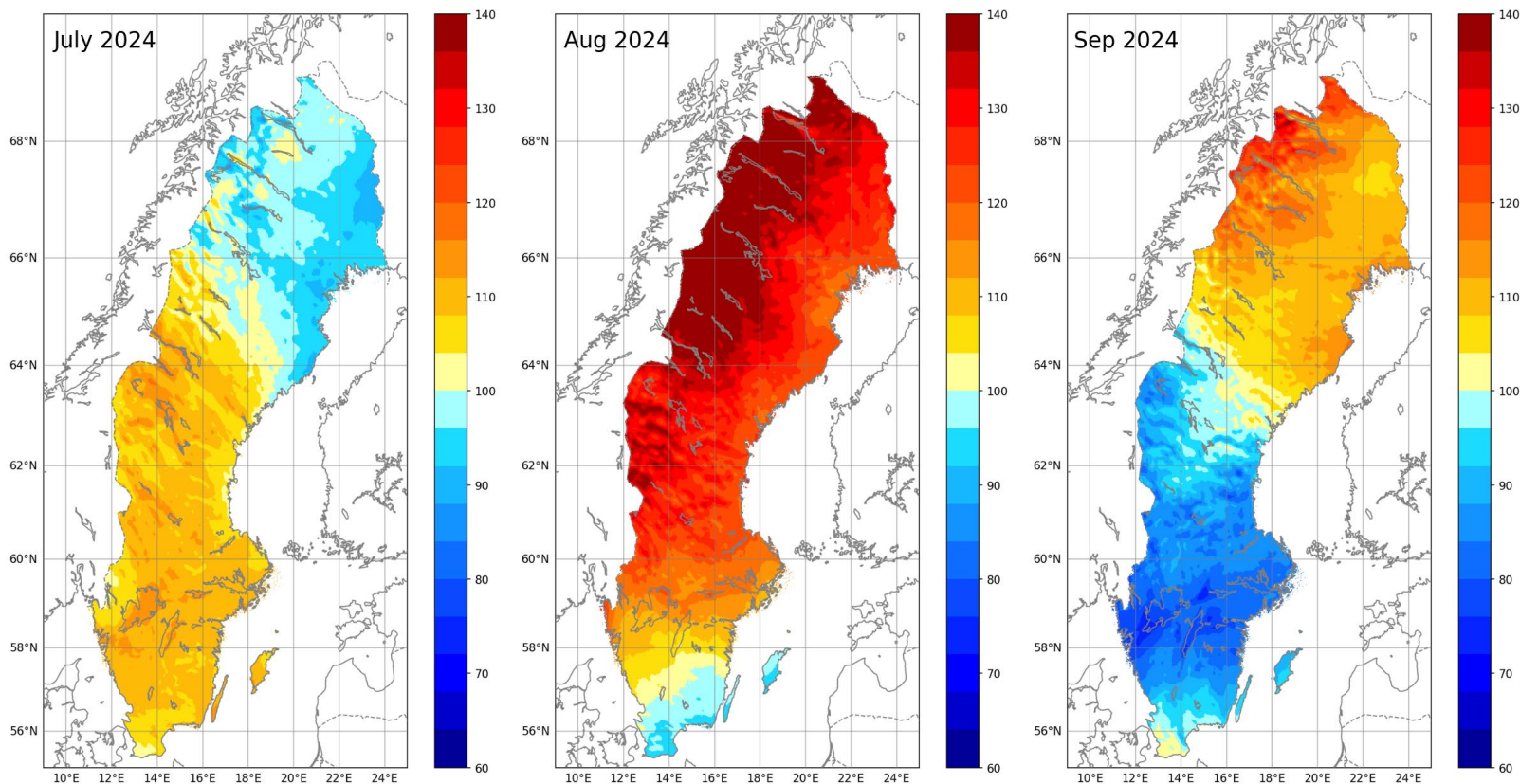
Prognos elproduktion från vindkraft 2027

- Produktionsprognoserna avser tre olika utfall med varierande årliga tillväxttakter.
- Utfallsutrymmet är beroende av hur investeringsklimatet utvecklas.
- Historisk tillväxttakt (2014-2023) är ca 13 procent årligen.
- För att nå det positiva utfallet behöver investeringstakten öka jämfört med idag.
- Det neutrala utfallet visar något sämre utfall än de senaste tio åren.

Vindindex juli-september 2024

KVT Monthly wind index [%]

Kjeller Vindtekniks vindindex. Medelvinden per månad i förhållande till referensperioden 2000-2019.
Röda färger = högre medelvind, blå färger = lägre medelvind

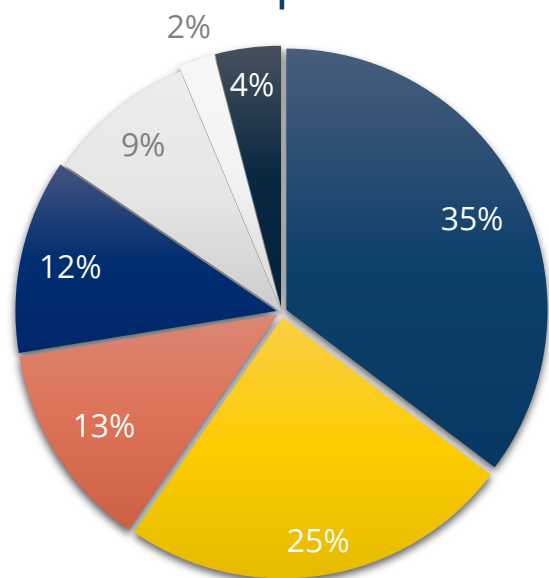
Juli bjöd i år på ostadigt och relativt blåsigt väder i större delen av landet. Det enda undantaget var norra Norrland, där högtrycken regerade, vilket gav en lägre medelvindstyrka än normalt.

I augusti brakade dock vindarna loss på allvar i samband med flera lågtryck som passerade över landet. Som blåsigast blev det i slutet av månaden när stormen Lilian drog förbi. I allmänhet hamnade medelvindstyrkan på 100-140 procent av det normala, med undantag för landets sydöstra hörn som hade mindre blåsigt än vanligt.

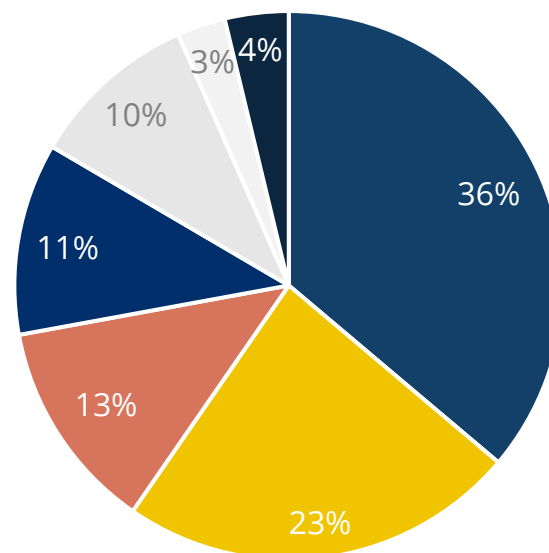
I september blev det ombytta roller jämfört med juli, med blåsigt väder i norra Norrland och relativt vindsvagt i övriga delar av landet. De svaga vindarna i söder var kopplade till högtrycket och den värmevåg som svepte upp över landet. I norr var det däremot mer lågtrycksaktivitet och friskare vindar.

Marknadsandelar turbiner år 2027

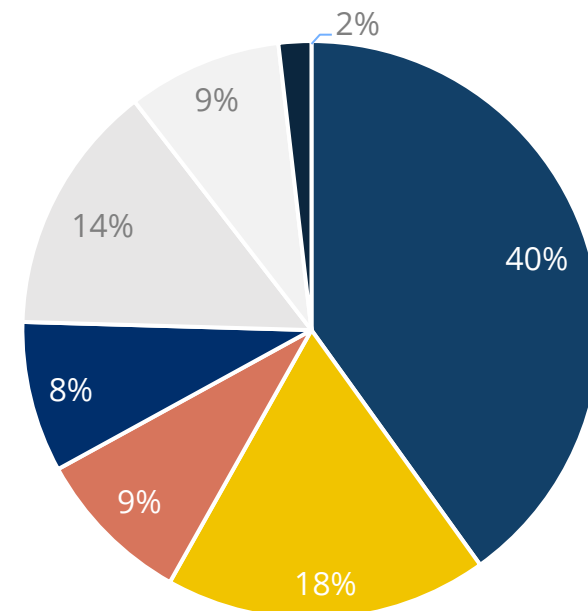
Normalårsproduktion

Installerad effekt

Antal vindkraftverk

- Vestas (DK)
- SGRE (DE)
- GE (US)
- Enercon DE
- Nordex (DE)
- Övriga
- Aviserade

Totalt år 2027

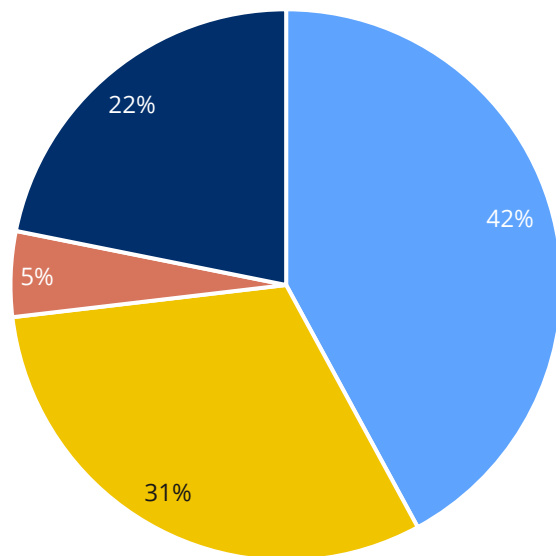
55 terawattimmar (TWh) (i linje med det positiva scenariot)
19 255 megawatt (MW)
6 015 Vindkraftverk

Övriga turbinleverantörer:

Dongfang, Windworld, Senvion, NEG Micon, WinWind, Sinovel, Kenersys, Fuhrlander, ENO Energy, Nordic, EWT, Vindsyssel, Vertical Wind, Giraffe, EC Wind m.fl.

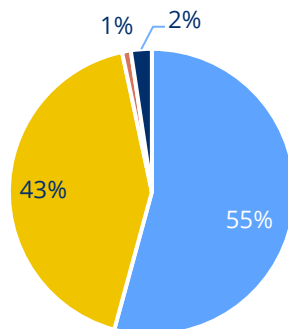
Elproduktionsägare Q3 2024

Totalt 187 TWh

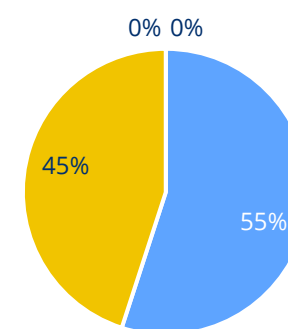

- Svenska staten, kommuner, regioner
- Utländska statliga bolag
- "Industrin" = stora elförbrukare
- Privata bolag

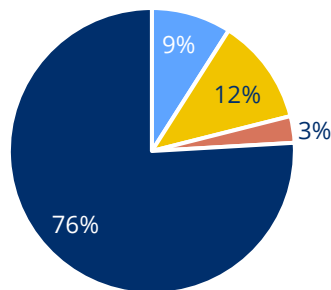
Vattenkraft 68 TWh

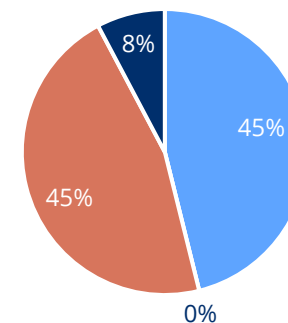
Kärnkraft 52 TWh

Vindkraft 49 TWh

Kraftvärme 17 TWh

[Energimyndigheten – Marknadsstatistik ursprungsgarantier](#)

Ökad ägarspridning luckrar upp marknadskoncentrationen

- De tre största aktörerna i Sverige ägde tillsammans 90 procent av Sveriges elproduktion år 1996 .
Samma siffra uppgår idag till 58 procent.
- De fem största aktörerna i Sverige äger idag 64 procent av elproduktionen.
- Detta beror på att vindkraften har byggts ut och kärnkraft har lagts ned, där de stora aktörerna tidigare dominerade. Vindkraftsutbyggnaden har skett med ett flertal nya aktörer.

[Energimyndigheten – Marknadsstatistik ursprungsgarantier](#)

[Konkurrensverket – Konkurrensen på elmarknaden 2018](#)

Elproduktionsägare (samtliga kraftslag)

Q3 2024

Ägare	Andel (%)	Ägare	Andel (%)	Ägare	Andel (%)
1 Vattenfall	33,1	14 Vasa Vind	0,9	27 RWE	0,4
2 Fortum	12,9	15 Holmen	0,8	28 Västerås kommun	0,4
3 Uniper	11,7	16 Billerud	0,7	29 Greencoat Renewables	0,4
4 Statkraft	4,1	17 Rabbalshede Kraft	0,7	30 Orrön Energy	0,4
5 Skellefteå kommun	2,2	18 Allianz	0,6	31 Stora Enso	0,4
6 CGN	2,0	19 E.ON	0,6	32 BlackRock	0,3
7 Luxcara	1,2	20 MEAG	0,6	33 Fred. Olsen Renewables	0,3
8 Södra	1,1	21 Ardian	0,5	34 KGAL	0,3
9 SR Energy	1,1	22 Stockholms kommun	0,5	35 InfraVia	0,3
10 Östersunds kommun	1,0	23 Ankhiale	0,5	36 GE Capital	0,3
11 EIP	1,0	24 TRIG	0,5	37 Foresight	0,3
12 SCA	0,9	25 Enlight	0,5	38 Arise	0,3
13 Prime Capital	0,9	26 Linköpings kommun	0,5	39 Hermes	0,3

Fördjupning

Politisk osäkerhet

- Utredningsförslaget om finansiering och riskdelning av nya kärnkraftsreaktorer i form av förmånliga statliga lån och lösenpris på 80 öre/kWh har ökat osäkerheten för investeringar i vindkraft.
- Om regeringen går vidare med förslaget utan motsvarande satsningar på de övriga kraftslag som också behöver byggas ut försämras deras förutsättningar genom att:
 - långsiktigheten för både nya projekt och befintliga sätts ur spel,
 - lönsamheten för nya projekt sjunker och försvårar för investeringar, och
 - även lönsamheten för befintliga projekt försämras.

Tillståndsstatistik första halvåret 2024

Fortsatt många samråd och nya ansökningar

- 26 nya samråd (423 verk)
- 12 nya ansökningar (164 verk)

Tio avgjorda ansökningar på land (175 verk)

- Samtliga ansökningar avslogs eller återkallades före avslag. Kommunala vetot var orsaken i sex av fallen. 175 verk hade kunnat producera 4,2 terawattimmar (TWh)

En avgjord ansökan i territorialhavet (167 verk)

- Regeringen avslog projektet Långgrund på grund av vetot. Projektet hade kunnat producera 12,5 TWh

Ingen beviljad ansökan

- Totalt 11 avgjorda ansökningar som tillsammans hade kunnat producera 16,7 TWh.

[Tillståndsstatistik och kommunala vetot första halvåret 2024](#)

Kommunala beslut första halvåret 2024

16 kommunala beslut (218 verk) första halvåret 2024 om landbaserad vindkraft

- 12 veton (143 verk) och fyra tillstyrkanden (75 verk)
- Av de fyra projekt där kommunerna tillstyrkte stoppade Försvarsmakten tre
- Ett projekt har gått vidare i tillståndsprövningen
- De tolv projekt (143 verk) som stoppades av kommunerna hade kunnat producera 3,4 terawattimmar (TWh)

En avgjord havsbaserad ansökan

- Det stoppade projektet (167 verk) i territorialhavet hade kunnat producera 12,5 TWh.
- Regeringens beslut fattades 2024-03-21, men kommunernas vetobeslut fattades hösten 2023

Samlad bild

- Totalt stoppade vetot 13 projekt (310 verk) som hade kunnat producera 15,9 TWh

[Tillståndsstatisik och kommunala vetot första halvåret 2024](#)

Turbulent på marknaden

- Rysslands invasionskrig av Ukraina 2022 med efterföljande marknadsförändringar skapade stor osäkerhet och ökade kostnader för nya vindkraftsprojekt.
- Faktorer som höjda räntor, höjda turbinpriser, höjda råvarupriser på t.ex. stål och cement har gjort det svårare att få projektkalkylen att gå ihop.
- Bromsad elektrifieringstakt i industri- och transportsektorerna innebär att Sveriges elöverskott ökar med låga elpriser som följd.

Positiva besked från Regeringen

- I regeringens budgetproposition för 2025 är regeringen tydlig med att vindkraft, elektrifiering och klimatomställning är nära sammankopplade:

”Vindkraften kan på kort sikt stå för majoriteten av tillkommande elproduktion. Den spelar därmed en viktig roll för att elektrifieringen inte ska tappa tempo, för att möjliggöra klimatomställningen och för att uppnå målet om nettonollutsläpp senast 2045”

(Regeringens satsningar på elektrifiering och grön omställning)

- Regeringen har aviserat att den inför incitament till kommuner och en modell för intäktsdelning med närboende och att den avser att förbättra förutsättningarna för att bygga ut den havsbaserade vindkraften.
- Kraftlyftets 700 miljoner i investeringsstöd för att öka elsystemets förmågor med kompletterande tekniker.

Politisk vilja och handlingskraft behövs

- Regeringen behöver ytterligare förtydliga att vindkraften ska byggas ut kraftigt för att stärka investerarförtroendet.
- Regeringen behöver snabbt införa åtgärder som påskyndar industri- och transportsektorernas omställning.
- Även oppositionspartierna behöver vara tydliga med att incitamentet till kommunerna ska vara långsiktigt.
- Reformeringen av kommunal tillstyrkan, det s.k. kommunala vetot, behöver genomföras snabbt för att lösa en rättssäkerhetsmässigt ohållbar situation.
- Regeringen behöver fatta beslut om de havsvindsprojekt som väntar på besked.
- Tiden för anslutning till elnätet behöver kortas och bli mer transparent.

10 förslag för elektrifiering och konkurrenskraft

1. Tillämpa EU:s regler om kortare tillståndprocesser för elproduktion
2. Inför en regel om max ett år för tillstånd för uppgradering av kraftverk och förenkla prövningen av uppgradering av elledningar
3. Gör det möjligt att ansöka om elnätsanslutning parallellt med miljötillståndprocessen
4. Inför en tidsgräns för kommunala beslut om vindkraft
5. Väg in klimatnyttan i prövning av elproduktion som bidrar till Sveriges elektrifiering
6. Stärk kommunernas drivkrafter att godkänna elproduktion
7. Stärk banden mellan Försvarsmakten och elproducenterna
8. Ta fram nya havsplaner med utökade områden för elproduktion
9. Ge berörda myndigheter i uppdrag att bidra till samhällets elektrifiering
10. Använd befintliga nät effektivare och möjliggör villkorade anslutningsavtal

Statistik och prognos Q3

2024-10-21

Erik Almqvist

Elnät & marknad

erik.almqvist@svenskvindenergi.org

Anton Johansson

Analys & marknad

anton.johansson@svenskvindenergi.org